

Datum 2026-05-29

Informationsklass Öppen

Diariernr (åberopas) A140.144/2026

Saknr 000

Polismyndigheten

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till
ju.L5@regeringskansliet.se
ju

Er referens Ju2026/00351

Ökade möjligheter till tillgångsinriktad brottsbekämpning (SOU 2026:10)

Sammanfattning

Polismyndigheten välkomnar de förslag som utredningen lämnar för att i Sverige dels implementera det av Europaparlamentet och rådet antagna direktivet (2024/1260) om återvinning av tillgångar och förverkande, dels omhändertaga Financial Action Task Forces uppdaterade rekommendationer om förverkande. Sammantaget bedömer Polismyndigheten att de föreslagna regleringarna motsvarar kraven som ställs i rättsakterna och även innebär en väl avvägd och nödvändig förstärkning av den tillgångsinriktade brottsbekämpningen i Sverige på de områden som varit i fokus för utredningen. Polismyndigheten ser förslagen som ytterligare steg på vägen mot en effektivisering av bl.a. Polismyndighetens arbete.

Polismyndigheten välkomnar även de förtydliganden som utredningen lämnar avseende tillämpningen av den nya förverkandelagstiftningen och ställer sig bakom de förslag till kompletteringar av lagstiftningen som föreslås.

Polismyndigheten ställer sig också bakom utredningens övriga förslag, med undantag för utredningens bedömning av de kostnadskonsekvenser som förslagen kommer att leda till för myndigheten.

Polismyndighetens synpunkter

Nedan utvecklar Polismyndigheten de synpunkter myndigheten särskilt vill framföra. Rubriksättningen följer rubrikerna i utredningen.

Processuella beslagsregler och utvidgade möjligheter till beslag

Polismyndigheten är mycket positiv till utredningens förslag om en generell beslagsbestämmelse som inte är begränsad till någon viss typ av egendom och som gäller oavsett för vilket ändamål beslaget görs. Polismyndigheten anser att förslaget kommer att förenkla och effektivisera processen med tvångsmedelshantering av egendom för de brottsbekämpande myndigheterna. Stora brottsvinster investeras ofta i egendom som har ett högt värde såsom fastigheter eller bostadsrätter och genom förslagen kommer med största sannolikhet förverkandet av sådan egendom att öka och kvarstad kommer att behöva användas endast i begränsad omfattning. Detta är en fördel bl.a. eftersom processen med kvarstad är tidskrävande för delar av rättskedjan.

Polismyndigheten välkomnar också utredningens förslag om att huvudregeln ska vara att oavsett för vilket ändamål egendom tagits i beslag ska beslaget bestå till dess domen fått laga kraft. Som utredningen anför finns det ett stort allmänt intresse av att en brottmålsdom faktiskt kan verkställas och brottsvinster effektivt kan återtas och även ett stort intresse av att målsägande får tillbaka egendom som har fråntagits dem genom brott. Förslaget är särskilt viktigt när det gäller lättrorliga tillgångar som t.ex. bankkontobehållningar, kontanter och kryptovalutor, men Polismyndigheten har efter friande tingsrättsdomar även noterat t.ex. snabba ägarförändringar i fastigheter som har varit säkrade.

Spåra och identifiera tillgångar

Polismyndigheten välkomnar utredningens förslag om att det i Sverige bör inrättas ett nationellt center för tillgångsinriktad brottsbekämpning. Enligt Polismyndighetens bedömning är utredningens överväganden helt i linje med skälen bakom det regeringsuppdrag som Polismyndigheten nyligen fått om att inrätta ett center för återtagande av brottsvinster.

Polismyndigheten ser positivt på utredningens förslag om att det under förundersökningen ska utredas om det finns skäl att begära egendom förverkad. Enligt myndighetens bedömning är ett sådant tillägg i rättegångsbalken avgörande för att alla delar av de brottsbekämpande myndigheterna ska börja se tillgångsutredning som en naturlig del av att utreda brott. Finansiell utredning i en förundersökning kommer med största sannolikhet leda till att brottsvinster upptäcks, men även att annan information uppdragas som blir värdefull för den rättsliga processen. Att följa pengarna kan avslöja kriminella nätverk, identifiera gärningsmän och ytterligare brott samt ge ekonomiskt motiv till gärningen, vilket gynnar all brottsbekämpning. För att öka förståelsen för det nya arbetssättet är det enligt myndigheten viktigt att utredningens förtydliganden av vad som avses med

det nya arbetssättet och vilka ärenden som kan undantas kommer till fortsatt uttryck i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Säkra och förverka tillgångar

Utredningen föreslår att 30 procent av statens intäkter för försäljning av förverkad egendom ska tillfalla Brottsoffermyndigheten. För det fall att beslagsmyndigheterna är de som ska betala in medlen till Brottsoffermyndigheten är det enligt Polismyndighetens bedömning nödvändigt att myndigheterna tilldelas dispositionsrätt till dessa inkomster.

Polismyndigheten ser positivt på utredningens förslag att myndigheten ges möjlighet att oskadliggöra förverkad egendom genom att besluta att behålla den i den egna verksamheten. Som utredningen anför öppnar det upp möjligheten för Polismyndigheten att t.ex. använda förverkade kläder i infiltratörsverksamheten och förverkade mobiltelefoner eller liknande utrustning som reservdelar. Polismyndigheten ser dock även ett behov av att ett sådant beslut ska kunna gälla till förmån för annan myndighet. Nationellt forensiskt centrum har exempelvis många gånger behov av att införliva t.ex. vapen som förverkats av Tullverket i sin referenssamling.

Samla in, föra och redovisa statistik

De uppgifter om förverkande som idag går att få ut från Polismyndighetens IT-system motsvarar i delar den statistik som förverkandedirektivet efterfrågar, men uppgifterna har vissa kvalitetsbrister; särskilt när det gäller värdet av förverkad egendom. Registrering sker till viss del manuellt och på fel sätt. Ytterligare IT-utveckling krävs för att säkerställa att befintliga uppgifter är tillförlitliga och för att det ska vara möjligt att samla in den ytterligare statistik som direktivet kräver. Ett utvecklingsarbete pågår inom myndigheten men det konstateras att det är kort om tid till det nya direktivet ska vara genomfört. Därmed finns en risk för att nödvändig IT-utveckling inte kommer vara på plats inom den tid som förverkandedirektivet föreskriver.

Omvänd bevisbörda för utvidgat förverkande

Polismyndigheten delar utredningens bedömning att det nu inte bör införas en omvänd bevisbörda. Som utredningen påpekar sänktes beviskravet så sent som 2024 och med beaktande av de rättssäkerhetsaspekter som finns bör enligt Polismyndighetens bedömning en sådan ändring avvaktas. Först om det framöver uppdragas ett praktiskt behov av att överbrygga svårigheter eller för att öka effektiviteten i tillämpningen bör en sådan ändring övervägas.

Tillämpningen av den nya förverkandelagstiftningen

I lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. är det i flera bestämmelser "Polismyndigheten" som ska vidta åtgärder med säkrad eller förverkad egendom vilket ställer till problem när det är någon annan myndighet som har hand om egendomen. Detta har utredningen uppmärksammat och föreslår i den nya lagen om säkrad och förverkad egendom att begreppet "myndigheten som hanterar egendomen" ska användas istället. I 2 kap. 1 § i förslaget till den nya lagen står det dock alltså "Polismyndigheten", något som Polismyndigheten bedömer är ett förbiseende och föreslår mot denna bakgrund att begreppet "myndigheten som hanterar egendomen" ska användas även i denna bestämmelse.

Förslagets konsekvenser

Som Polismyndigheten tidigare varit inne på ser myndigheten positivt på utredningens förslag och delar också bedömningen att den samhällsekonomiska nyttan kommer att överstiga den samhällsekonomiska kostnaden. Däremot anser myndigheten att utredningens uppskattning av förslagets kostnadskonsekvenser för Polismyndigheten är underskattade.

Utredningens förslag att alla typer av egendom ska kunna tas i beslag och att beslag ska bestå till dess domen fått laga kraft innebär att Polismyndigheten kommer hantera fler och mer komplexa ärenden och att egendom kommer att förvaras under en längre tid hos myndigheten. Polismyndighetens bedömning är att kostnaderna för upprätthållande av vårdplikten för beslagttaget gods i egen regi och/eller med stöd av sysslomän kan komma att bli omfattande och att myndigheten kommer att behöva tillföras både resurser i form av lokaler, men även kompetens. Även andra delar av Polismyndighetens organisation än de som omnämns i utredningen kommer att behöva stärkas, exempelvis förvaltning och administration kopplat till beslag. Polismyndigheten förutser även en större ökning av kostnaderna än utredningen när det gäller ARO-kontorens utökade befogenheter och uppdraget att inrätta AMO-kontor vid Polismyndigheten. Beträffande it-utveckling kan myndigheten visserligen inte i nuläget varken bekräfta eller motsäga den av utredningen uppskattade summan, men konstaterar att en anpassning av myndighetens it-system till de nya bestämmelserna och de nya uppdragen kommer behöva ske.

Efter en fördjupad kostnadsanalys gör Polismyndigheten därför bedömningen, som tidigare nämnts, att de kostnadskonsekvenser som utredningen presenterar i vissa fall är underskattade. Detta gäller bland annat områdena utvidgade beslagsregler, svårförvaltd egendom samt ändrade bestämmelser om förundersökning. Sammanfattningsvis gör myndigheten bedömningen att Polismyndigheten är i behov av ca. 80–100 miljoner kronor

för att kunna genomföra utredningens förslag. De största kostnadsökningarna avser lokaler, egna och förhyrda, samt anlåtande av sysslomän.

Särskilt yttrande av docenten Gustaf Almkvist

Polismyndigheten delar Gustaf Almkvists bedömning att exstinktiva förvärv i god tro sannolikt kommer att öka om förslaget om att all sorts egendom ska kunna tas i beslag går igenom. Fastigheter, bostadsrätter och immaterialrätter är egendom som troligtvis i stor utsträckning kommer att bli kvar i innehavarens besittning. På skäl som Gustaf Almkvist anför anser även Polismyndigheten att det är angeläget att komplettera förfogandeförbudet med en regel som tydligt begränsar eventuella negativa effekter av ett förfogande över beslagtagna egendom. Myndighetens förslag är att bestämmelsen placeras i 27 kap. 10 § rättegångsbalken med det innehåll som Almkvist föreslår.

Yttrandet har beslutats av biträdande rikspolischefen Stefan Hector efter föredragning av juristen Lena Styrlin. Vid den slutliga handläggningen har rättschefen Gunilla Åsenius, t.f. rättschefen Anders Ternström och juristen Lars Stark deltagit.

POLISMYNDIGHETEN

Stefan Hector

Lars Stark på uppdrag
av Lena Styrlin

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli